

з'явитися на виклик органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях. Експерт має право ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку; із дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого (якої) перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яку притягають до відповідальності, потерпілому, свідкам запитання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім під час розгляду справи [1].

Як свідчить експертна практика, проведення слідчого експерименту сприяє більш об'єктивному встановленню механізму розвитку ДТП та вихідних даних, необхідних для проведення судової автотехнічної експертизи і (як наслідок) об'єктивним та обґрунтованим висновкам судових автотехнічних експертиз та рішенням суду стосовно винності або невинності учасників ДТП. Тому для

встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди слідчий експеримент відіграє дуже важливу роль.

Тому необхідно проводити дослідження щодо вдосконалення законодавства України стосовно ведення та розгляду справ про адміністративні правопорушення, що пов'язані з ДТП (зокрема, щодо встановлення механізму розвитку ДТП за такими справами), та пошуку вирішення проблем із проведенням слідчого експерименту у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з ДТП, з метою встановлення фактичного механізму розвитку ДТП та об'єктивних вихідних даних, необхідних для проведення судової автотехнічної експертизи.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213—330) : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> (дата звернення 28.02.2019).

К. В. Капустник,

заслужений економіст України, завідувач сектору ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
e-mail: lsed@ukr.net

О. В. Хомутенко,

кандидат економічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник
ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7096-7944>, e-mail: lsed@ukr.net

ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Анотація. Наголошено, що питання щодо нецільового використання бюджетних коштів допускається виключно за наявності акту перевірки підрозділів Державної аудиторської служби України, а бюджетні кошти, які перераховує розпорядник бюджетних коштів на небюджетний рахунок виконавців робіт, втрачають статус бюджетних.

Ключові слова: бюджетні кошти, економічна експертиза, методична база.

Abstract. Consideration by forensic experts of issues related to misuse of budget funds is assumed only in availability of an act of inspection of units of the State Audit Service of Ukraine. Budget funds transferred by the budget manager to the non-budget account of the contractors lose the status of budget funds.

Keywords: budget funds, forensic economics, methodical base.

Аннотация. Указано, что вопрос о нецелевом использовании бюджетных средств допускается исключительно при наличии акта проверки подразделений Государственной аудиторской службы Украины, а бюджетные средства, которые перечисляет распорядитель бюджетных средств на внебюджетный счёт исполнителей работ, теряют статус бюджетных.

Ключевые слова: бюджетные средства, экономическая экспертиза, методическая база.

Основною складовою підвищення якості експертного забезпечення правосуддя є удосконалення науково-методичної бази експертної діяльності (зокрема, судової економічної експертизи).

На сьогодні існує базова експертна методика за реєстраційним номером 11.0.12. [1], яка була створена 2003 року, тому її зміст значною мірою не відповідає чинному бюджетному законодавству.

Згідно зі ст. 119 Бюджетного кодексу України [2] нецільовим використанням бюджетних коштів є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

- бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);
- напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми або в порядку використання бюджетних коштів;
- бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів).

Під час виконання бюджетних програм з будівництва після проведення процедур, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», бюджетні кошти спрямовують будівельним організаціям як оплату (попередню оплату) за товари, роботи (послуги). Порядок здійснення таких виплат до 01.01.2020 р. регулювала Постанова КМУ «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 23.04.2014 р. № 117 [3], після 01.01.2020 р. — Постанова КМУ «Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 04.12.2019 р. № 1070 [4].

Після їх зарахування на рахунки виконавців відповідних будівельних робіт підприємства використовують їх

на виконання взятих на себе зобов'язань, а також можуть здійснювати операції, не пов'язані з виконанням відповідних договорів на будівництво (наприклад, розміщувати їх на депозитних рахунках). Під час виконання експертних завдань може виникати потреба у вирішенні питань віднесення вказаних коштів до бюджетних та можливості підтвердження їх нецільового використання у розумінні ст. 119 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [2].

Слід зауважити, що згідно з положеннями ст. 1, 8 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 р. № 2939-XII [5] здійснення державного фінансового контролю та контролю за цільовим та ефективним використанням коштів державного та місцевих бюджетів належить до компетенції органу державного фінансового контролю — Державної аудиторської служби України. В інформаційному листі Мін'юсту України від 02.02.2021 р. № 185/09-16/a2/21 за результатами зустрічі досягнуто домовленості щодо перегляду розділу 3 Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5 [6], та внесення в них норми щодо того, що експерти не можуть вирішувати питання, які є виключною компетенцією органів державного фінансового контролю. Отже, розгляд експертами питань щодо нецільового використання бюджетних коштів допускається виключно за наявності акту перевірки підрозділів Державної аудиторської служби України.

Спочатку експерт має визначити питання, чи є відповідна організація учасником бюджетного процесу та чи здійснюються операції з використання отриманих нею коштів у межах бюджетного процесу.

На другому етапі необхідно простежити рух коштів після зарахування на рахунки отримувачів бюджетних коштів та визначити напрямки їх використання. Слід врахувати, що чинними нормативними документами, що регулюють банківську діяльність в Україні, не передбачено ведення аналітичного обліку джерел надходжень залишку грошових коштів, що міститься на рахунку в банку. Тому у разі наявності на рахунку коштів, відмінних від отриманих ними як аванс на виконання бюджетної програми, визначити, які саме кошти використано на певні цілі (кошти авансу чи власті кошти), буде неможливо.

Слід окремо звернути увагу на те, що нецільовим використанням можна вважати витрачання саме бюджетних коштів.

Згідно з вимогами Постанови КМУ «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 23.04.2014 р. № 117 [3]:

«21. Попередня оплата розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів за капітальними видатками та державними контрактами здійснюється шляхом спрямування бюджетних коштів виконавцям робіт, надавачам товарів і послуг (крім нерезидентів) на небюджетні рахунки, відкриті на їх ім'я в органах Казначейства».

Згідно з Порядком відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України, затвердженим наказом Мінфіну від 22.06.2012 р. № 758 [7]:

«1.2. У цьому Порядку нижченаведені терміни вживаються у такому значенні:

небюджетні рахунки — рахунки, які відкриваються органами Казначейства у випадках, передбачених законодавчими та іншими нормативно-правовими актами, розпорядникам бюджетних коштів та одержувачам бюджетних коштів, відокремленим структурним підрозділам розпорядників бюджетних коштів, підприємствам, установам, організаціям та фізичним особам — підприємцям за операціями, що не належать до операцій з виконання бюджетів».

Згідно зі ст. 2 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [2]:

«11) бюджетні кошти (кошти бюджету) — належні відповідно до законодавства надходження бюджету та витрати бюджету».

Отже, бюджетні кошти, що перераховує розпорядник бюджетних коштів на небюджетний рахунок виконавців робіт, втрачають статус бюджетних і зараховуються до складу активів отримувачів коштів.

Розроблення оновленого алгоритму проведення судово-економічних експертиз щодо використання бюджетних коштів має актуальність та дасть змогу визначити єдині підходи щодо вирішення проблемних аспектів цього різновиду досліджень.

Список використаних джерел

1. Реєстр методик проведення судових експертиз. URL: <http://rmpe.minjust.gov.ua/> (дата звернення: 21.02.2021).
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 21.02.2021).
3. Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти : Постанова КМУ від 23.04.2014 р. № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2014-%D0%BF> (дата звернення: 21.02.2021).
4. Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти : Постанова КМУ від 04.12.2019 р. № 1070. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1070-2019-%D0%BF#n29> (дата звернення: 21.02.2021).
5. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2939-12> (дата звернення: 21.02.21).
6. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Мін'юсту України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> (дата звернення: 21.02.21).
7. Порядок відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України : наказ Мінфіну України від 22.06.2012 р. № 758. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1206-12> (дата звернення: 21.02.21).